

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU REGISTRAVIMOSI PORTALE „CV.LT“ METU REIKALAUJANT NURODYTI AMŽIŲ TYRIMO

2018 m. spalio 16 d. Nr. (18)SN-164)SP-106

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. rugsėjo 7 d. buvo gautas pareiškėjo (asmens duomenys Tarnybai žinomi; toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu, registracijos portale www.cv.lt (toliau vadinama ir Portalu) metu nustatyto reikalavimo nurodyti amžių. Pareiškėjas skunde rašo, kad gavo Portalo darbo pasiūlymą (skelbimo kopija pridėta) ir norėjo pateikti savo gyvenimo aprašymą darbdaviui. Darbdaviui tarpininkaujanti įmonė nenurodė darbdavio kontaktinės informacijos bei pavadinimo, taigi liko vienintelė galimybė kreiptis per Portalą, kuriame prieš tai privalu užsiregistruoti. Pareiškėjas teigia, kad registracijos metu Portale buvo pareikalauta tikslios Pareiškėjo gimimo datos ir pridėti nuotrauką prie gyvenimo aprašymo. Įtardamas galimą lygių galimybių pažeidimą, Pareiškėjas kreipėsi į Portalą ir paaiškino (raštu ir žodžiu), kad šie reikalavimai yra pertekliniai ir prieštaraujantys įstatymams. 2018 m. rugsėjo 6 d. gavo Portalo pardavimo specialistės L. Š.-S. atsakymą elektroniniu paštu. Atsakyme pardavimų specialistė teigė, kad, jeigu Pareiškėjas nenori nurodyti savo amžiaus, tada rekomenduoja nesiregistruoti Portalo sistemoje ir pateikti gyvenimo aprašymą tiesiogiai darbdaviui. Pareiškėjas mano, kad gimimo datos nurodymas yra perteklinis, o tokių duomenų pateikimas nėra saugus.

Patikrinus registracijos formą Portale nustatyta, kad gimimo datos įrašymas yra privalomas ir neįvedus šios informacijos nėra galimybės naudotis Portalo paslaugomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2018 m. 18 d. raštu Nr. (18)SN-164)S-531 Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta

Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) kreipėsi į Portalą valdančios UAB „Verslo žinios“ (toliau – Bendrovė) vadovą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių asmenims, norintiems registruotis www.cv.lt portale, būtina pateikti duomenis apie savo gimimo datą; ar asmenys gali pateikti savo gyvenimo aprašymą pagal darbo skelbimus www.cv.lt portale neatskleisdami savo gimimo datos (jei taip – koku būdu); kaip yra naudojama asmenų pateikta informacija apie gimimo datą; ar ši informacija yra pateikiama darbdaviams. Taip pat paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2018 m. spalio 4 d. buvo gautas Bendrovės generalinio direktoriaus raštas, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos užduotus klausimus. Bendrovė informuoja, kad pagal visus Portale tiesiogiai darbdavių įkeltus skelbimus apie darbuotojų paiešką galima kandidatuoti skelbime nurodytais įmonių kontaktais tiesiogiai arba naudojantis portalo funkcija, suteikiančia galimybę nusiųsti prisegtą norimą gyvenimo aprašymą darbdaviui, nenurodant jokių duomenų apie lytį arba gimimo datą. Atsižvelgiant į draudžiančias įstatymines nuostatas, reikalavimų nurodyti šiuos duomenis darbdavių skelbimuose priimti į darbą Bendrovė nepublikuoja.

Portalo vartotojai, norintys susikurti savo gyvenimo aprašymą ir jį talpinti Portale, turi atlikti registraciją ir pateikti duomenis, reikalingus jų gyvenimo aprašymo sudarymui, taip pat tokių duomenų visuma yra svarbi jų nuoseklumui bei tikrumui pagrįsti.

Bendrovė informuoja, kad, atlikus Portalo pakeitimus, nuo 2018 m. spalio 10 d. asmenims, norintiems registruotis portale ir juo naudotis, nebus būtina įrašyti gimimo datą, nes šie duomenys bus įtraukti į neprivalomų pildyti duomenų sąrašą.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Portalą administruojanti Bendrovė, nustatydamą, kad registruojantis Portale būtina nurodyti asmens gimimo datą, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio

įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtis, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą arba šeimos planus.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Konstatuotina, kad Europos Sąjungos institucijose įtvirtintas diskriminacijos draudimas amžiaus pagrindu.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių

galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju asmuo, norintis registruotis Portale, privalo nurodyti savo gimimo datą. Bendrovė pabrėžė, kad tokia informacija (gimimo data) renkama, nes duomenų visuma yra svarbi jų nuoseklumui bei tikrumui pagrįsti. Taip pat Bendrovė pažymėjo, kad galima kandidatuoti skelbime kreipiantis nurodytais įmonių kontaktais arba naudojantis portalo funkcija, suteikiančia galimybę nusiųsti prisegtą norimą gyvenimo aprašymą darbdaviui. Kaip teigė Bendrovės atstovas, nuo 2018 m. spalio 10 d., įvykdžius pakeitimus, asmenims besiregistruojantiems Portale nebus būtina nurodyti gimimo datą – šie duomenys bus įtraukti į neprivalomų pildyti duomenų sąrašą.

Remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatomis, skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtį, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą arba šeimos planus. Nagrinėjamu atveju darbo skelbimus publikuojančiame Portale asmenys, kurie ieško darbo ir nori užsiregistruoti sistemoje, kad galėtų pateikti savo gyvenimo aprašymą pagal darbo skelbimus, turi pateikti savo gimimo datą, taigi nurodyti savo amžių. Konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju iš darbo ieškančių asmenų buvo reikalaujama informacijos apie jų amžių.

Pažymėtina, kad informacijos apie amžių reikalavimas galėtų būti pagrįstas, jei įstatymais būtų nustatyti apribojimai dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis (Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 1 punktas), taip pat kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas (Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 7 punktas). Nagrinėjamu atveju Portale yra publikuojami skirtingi darbo skelbimai, pagal kuriuos ieškoma įvairių profesijų darbuotojų dirbti skirtingus darbus skirtingose

darbo vietose, taigi bendras reikalavimas visiems besiregistruojantiems asmenims nurodyti gimimo datą yra nepagrįstas ir pažeidžia Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatas.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatomis, tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami. Sprendimo surašymo dieną (2018 m. spalio 10 d.) bandant registruotis Portale nebėra būtina nurodyti gimimo datą.

Atsižvelgiant į tai, jog nurodyti lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai yra nutraukti (gimimo datos įvedimas tapo neprivalomas), tyrimas dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio reikalavimo pažeidimo nutraukiamas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė:

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatų pažeidimo nutraukti, nes lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai yra nutraukti.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovę.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė